Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● www.xs.uz ● E-mail: info@xs.uz ● 2019 йил 29 январь, № 19 (7249) Сешанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ДУНЁ НИГОҲИ

«ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ РАҲБАРЛИГИДА ЎЗБЕКИСТОН ТАШҚИ СИЁСАТИДА ЮКСАЛИШ РЎЙ БЕРМОҚДА»

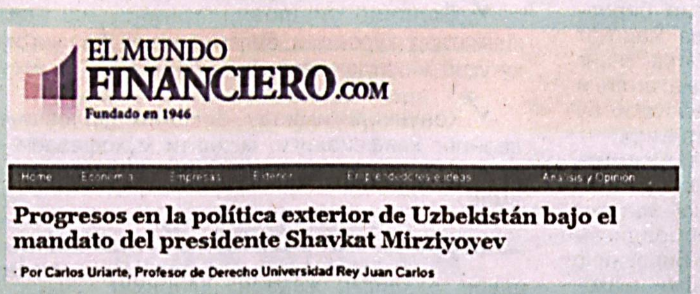

EL MUNDO FINANCIERO.com
Fundado en 1946
Home Economía Empresas Exterior Emprendedores e ideas Análisis y Opinión
Progresos en la política exterior de Uzbekistán bajo el mandato del presidente Shavkat Mirziyoyev
· Por Carlos Uriarte, Profesor de Derecho Universidad Rey Juan Carlos

*Иқтисодиёт ва молия бўйича нуфузли **"El Mundo Financiero.com" (Испания)** халқаро журналида шундай сарлавҳали мақола эълон қилинди. Унинг муаллифи қирол Хуан Карлос номидаги университет профессори Карлос Уриартедир. Олимнинг қайд этишича, Шавкат Мирзиёев Президентлик лавозимига киришганидан сўнг Ўзбекистонда мамлакатни фаол ривожлантириш ва модернизация қилишга қаратилган улкан ислоҳотлар амалга оширилмоқда.*

Хусусан, ташқи сиёсатда ҳам туб ижобий ўзгаришлар кузатиляпти. К. Уриартенинг айтишича, Ўзбекистон қўшнилар билан муносабатларда янги йўналиш ташаббуси билан чиқди. Тинчлик, яхши қўшничилик, ҳамкорлик ва минтақавий барқарорликни мустаҳкамлаш унинг асосини ташкил этади.

Ўзбекистон етакчисининг 2018 йилда АҚШ ва Франция ҳамда бошқа давлатларга амалга оширган ташрифлари унинг нафақат яқин хориждаги, балки Ғарбдаги йирик иқтисодий илғор мамлакатлар билан ҳам икки томонлама шерикликни кенгайтириш истаги борлигидан далолат беради.

Ўтган йил июнь ойида Шавкат Мирзиёев ШҲТ саммити доирасида ХХР Раиси Си Цзиньпин билан учрашди. 2018 йилнинг 30 сентябрь — 1 октябрь кунлари Ўзбекистон Президенти Ҳиндистонга давлат ташрифи билан борди. Октябрь ойида Россия Президенти Владимир Путин Ўзбекистонга келди. Бинобарин, муаллиф ўтган йиллардаги муҳим воқеаларни санаб ўтади.

Экспертнинг фикрича, Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 9 июнь куни Остонада бўлиб ўтган ШҲТ саммитидаги иштироки доирасида Испания Қироли Филипп VI билан учрашуви икки томонлама алоқалар равнақига хизмат қилди.

Охирги уч йилда Ўзбекистон халқаро майдонда алоҳида эътирофга сазовор бўлди. Карлос Уриарте АҚШнинг Ўзбекистонни "алоҳида хавотир уйғотадиган давлатлар рўйхати"дан чиқариш тўғрисидаги қарорини муҳим муваффақиятлардан бири сифатида эътироф этган. Ўз навбатида, диний эркинлик соҳасида эришилган ютуқлар ҳам таъкидлаб ўтилган. "Ўзбекистон фаолият кўрсатиш, интеграция қилиш ва ҳамжиҳатлик борасида намуна бўладиган кўп миллатли ва кўп конфессияли республикадир", дея урғу беради муаллиф.

Шавкат Мирзиёевнинг янги сиёсати дунё кун тартибига ижобий ғоялар олиб кирганини таъкидлайди муаллиф. Улар муваффақиятли амалга ошириляпти.

➡ 2

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ДИНИЙ СОҲАДАГИ ИСЛОҲОТЛАРИНИНГ АРАБ ДУНЁСИДАГИ ЮКСАК ЭЪТИРОФИ

*Кувайтда чоп этиладиган нуфузли нашр — **"Ас-сияса" газетаси** Ўзбекистонда кейинги йилларда диний соҳада амалга оширилаётган ислоҳотлар ҳақида мақола эълон қилди.*

Унда мамлакатимизда диний бағрикенгликни қўллаб-қувватлаш, ислом илм-фани ва маданиятининг бебаҳо дурдоналари бўлмиш бой маънавий меросимизни сақлаш, ўрганиш, инсониятга эзгу ғоя ҳамда таълимотларини етказишга катта эътибор қаратилаётгани таъкидланган.

Ўзбекистонда 16 та конфессияга мансуб 2200 дан зиёд диний ташкилотларнинг эмин-эркин фаолият кўрсатаётгани, малакали диний ходимлар тайёрлашга устувор вазифа сифатида қаралаётгани, ушбу мақсадда ўндан ортиқ диний таълим муассасалари иш юритаётгани мамлакатда ижтимоий барқарорликнинг муҳим омили сифатида баҳоланган.

Айни вақтда Ўзбекистонда ислом дунёсининг маълум ва машҳур сиймолари — Имом Бухорий, Имом Термизий, Ҳаким Термизий, Абу Муин Насафий, Баҳоуддин Нақшбанд каби аллома ва азиз-авлиёларнинг илмий меросини ўрганиш, улар хоки мангу қўним топган мақбараларни обод этиш бўйича олиб борилаётган ишлар алоҳида таъкидланган.

"Сурхондарё вилоятида Имом Термизий мақбараси таъмирланди. Унинг ёнгинасида янги масжид ва кутубхона барпо қилинди. Бу ерда ҳадис ва бошқа ислом илмлари ривожига улкан ҳисса қўшган мусулмон уламоларининг илмий меросини чуқур ўрганиш мақсадида Имом Термизий халқаро илмий-тадқиқот маркази ташкил этилди. Шу вақтга қадар буюк алломанинг 14 жилдга яқин асари таржима қилиниб, ўзбек тилида нашр этилди", дейилади мақолада.

Газетада ёзилишича, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил октябрь ойида ўтказилган Ислом ҳамкорлик ташкилоти Ташқи ишлар вазирлари кенгаши 43-сессиясининг очилиш маросимидаги нутқида Самарқандда Имом Бухорий халқаро илмий-тадқиқот марказини ташкил этиш ғояси илгари сурилган эди. Бу ташаббус Имом Бухорийдек буюк алломанинг илмий меросини чуқур ўрганиш, дунёга тараннум этиш, ҳадис илмлари ривожига ҳисса қўшишни мақсад қилади.

Шунингдек, "Ас-сияса" газетаси ўз саҳифасида Ўзбекистондаги Ислом цивилизацияси маркази, Ҳадис илми мактаби, Мир Араб олий мадрасаси ташкил этилганини ислом маданияти ва илмий меросини ўрганиш йўлидаги муҳим қадамлар сифатида ёритган.

Таъкидлаш жоизки, Ўзбекистонда диний таълим, тадқиқот йўналишларида ҳаётга татбиқ этилаётган ташаббуслар мусулмон дунёсининг қизиқишига сабаб бўлаётир. Бинобарин, юртимиз тарихан ислом илмлари, фан ва маданият кенг ривожланган диёр бўлиб, ҳеч шубҳасиз, бугунги мусулмон маданияти тараққиётини алломаларимиз, уларнинг беназир илмий меросисиз тасаввур этиб бўлмайди.

Омонулла ФАЙЗИЕВ
«Халқ сўзи» тайёрлади.

Парламент ҳаёти

ВАЗИФАЛАР ҚОҒОЗДА ҚОЛИБ КЕТМАСЛИГИ КЕРАК

Кейинги икки йилда фуқароларимизнинг турмуш шароитларини яхшилашга, йиллар давомида тўпланиб қолган муаммоларни ҳал этишга қаратилган 90 та қонун ҳамда 2 мингдан зиёд Фармон ва қарорлар қабул қилинди.

Бироқ ушбу ҳужжатларда белгиланган 13 мингдан ортиқ топшириқларнинг 20 фоизи ўз вақтида ижро этилмаган. Бу эса давлат ва хўжалик бошқаруви идоралари раҳбарлари ва маҳаллий ҳокимликларнинг ишга етарли даражада масъулият билан ёндашмаётганидан далолат беради.

Жумладан, ўтган йилги "Фаол тадбиркорлик, инновацион ғоялар ва технологияларни қўллаб-қувватлаш йили" Давлат дастурининг ижтимоий соҳани ривожлантиришга оид устувор йўналишларида 61 банд белгиланган бўлиб, уларнинг 5 таси тўлиқ бажарилмаган.

Бу ҳақда Ижтимоий соҳани ривожлантиришнинг устувор йўналишларини амалга ошириш бўйича комиссиянинг ўтган йилги Давлат дастури ижросини таъминлаш юзасидан бажарилган ишлар ва истиқболдаги вазифаларга бағишланган мажлисида алоҳида айтиб ўтилди. Амалга оширилмаган бандлар борасида аниқ мисоллар келтирилди. Соғлиқни сақлаш, таълим, бандлик ва бошқа қатор соҳаларда қонун ҳужжатлари лойиҳалари ишлаб чиқилмаганига урғу берилди. Шу билан бирга, ўтган йил аввалида қўйилган вазифалар ижросига тўсиқ бўлган муаммолар таҳлили орқали уларни бартараф этиш йўллари муҳокама қилинди.

Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси, Олий Мажлис Сенати аъзолари ва Қонунчилик палатаси депутатлари, Вазирлар Маҳкамаси, "Тараққиёт стратегияси" маркази, "Юксалиш" умуммиллий ҳаракати вакиллари, тегишли вазирлик, идоралар, ҳокимликлар раҳбарлари, шунингдек, оммавий ахборот воситалари ходимлари қатнашди.

Тадбирда Олий Мажлис Сенати аъзолари ҳамда Вазирлар Маҳкамаси мутасаддиларининг ижтимоий соҳани ривожлантиришнинг устувор йўналишларини амалга ошириш бўйича 2018 йилда бажарилган ишлар юзасидан ҳисоботлари эшитилди.

➡ 2

Эксклюзив интервью

НАВОИЙ ВИЛОЯТИДА КЛАСТЕР УСУЛИ ҚАНЧАЛИК ЎЗИНИ ОҚЛАЯПТИ?

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Германияга расмий ташрифи икки мамлакат ўртасидаги ўзаро манфаатли алоқаларни янада ривожлантиришда мутлақо янги саҳифа очди. Ушбу муҳим ташриф мамлакатимиз иқтисодиётига немис тадбиркорлари қизиқишини ошириш асосида инвестицияларни кенгроқ жалб қилишга катта туртки бериши билан ҳам аҳамиятлидир.

Албатта, ҳамкорлик натижасида республикамиз ҳудудларида ҳам Германиянинг илғор технологияларига асосланган лойиҳалар амалиётга татбиқ этилиб, саноат тармоқларидаги ислоҳотлар шиддатига янгича суръат бағишлаши, шубҳасиз.

Мухбиримиз юртимизнинг йирик саноат марказларидан бири — Навоийда мазкур ташриф самаралари туфайли кутилаётган янгиланишлар хусусида вилоят ҳокими Кобул ТУРСУНОВ билан суҳбатлашди.

— Кобул Бекназарович, Навоий пахтачиликда кластер усулини тўлиқ жорий этган илк вилоятлардан биридир. Германия эса шу орқали Европада қишлоқ хўжалигида етарли тажриба тўплаган мамлакатлардан бири ҳисобланади. Давлатимиз раҳбарининг "кўҳна қитъа"га мазкур ташрифи кластер тизимида яна қандай имкониятларни тақдим этади, деб ўйлайсиз?

— Ҳақиқатан ҳам, Германия ўз иқтисодиётида интенсив-инновацион тараққиётнинг кластер усули бўйича Европадаги энг илғор мамлакатлардан бири саналади. Бу усул нафақат бирор-бир тармоқ ривожи, балки ташқи бозорга чиқиши ҳамда унинг мавқеи мустаҳкамланишини ҳам таъминлайди. Шу боис Германияда юқори технологияларга асосланган автомобилсозлик, машинасозлик, биотехнология каби анъанавий индустрия билан бирга, тиббиёт, биоэнергетика, логистика ва нанотехнология соҳаларида ҳам кластер тизими кенг татбиқ этилган.

Бу усул мамлакатда қайси соҳада қўлланилмасин, ишлаб чиқариш, айниқса, бизнес ва фаннинг ўзаро ҳамкорлигини таъминлайди. Шу орқали макро ва микро миқёсда юқори технологияли ишлаб чиқариш рағбатлантирилади.

Кластер Германияда ҳам дастлаб алоҳида ҳудудлар, соҳа ва тармоқлар ривожининг старт нуқтасини белгилаган. Кейинчалик ҳам горизонтал, ҳам вертикал йўналишларда унинг кўлами кенгайтирилган. Шу жиҳатдан Германия тажрибаси кластер жорий этилган ҳудудларимизда муҳим аҳамиятга эга.

Вилоятимизда 2018 йилдан пахтачиликда тўлиқ кластер усулига ўтилди. Унинг самаралари эса бугунги кунда кўпчиликка яхши таниш. Лўнда қилиб ифодаласак, кластер, бу — инновация дегани. Давр талаби эса барча тармоқда бир-бирини тўлдирувчи, якуний натижадан манфаатдор юқори технология ва замонавий маркетингга асосланган ишлаб чиқаришни йўлга қўйишдан иборат.

➡ 2

ОРОЛНИНГ ҚУРИГАН МАЙДОНИДАН ЧУЧУК СУВ ЧИҚДИ

Табиат инъоми

Қорақалпоғистон Республикаси Мўйноқ туманидан 200 километр, Нукусдан 400 километр олисда Возрождение оролининг Шағала деб номланувчи ҳудудидан — Орол денгизининг қуриган майдонидан чучук сув топилди.

Ушбу манба Жанубий Орололди артезиан ҳавзасининг бўр даври ётқизиқларида, яъни 260 — 280 метр чуқурликда аниқланди. Сув сарфи секундига 7 литрни ташкил қилаётган бу сувнинг минераллашуви 3 грамм, қаттиқлиги 6 миллиграмм эквивалентга тенг.

Оролбўйи дала гидрогеологик экспедицияси томонидан жорий йилда Мўйноқ туманида, яъни Возрождение ороли, Сурғил, Ахантай ҳудудларида шу каби 40 та сув кўзларини очиш режалаштирилган. Бу — биринчиси. Сув кўзларининг очилиши Қорақалпоғистоннинг шимолий туманларида чорвачиликни ривожлантиришга замин яратади. Шунингдек, 2021 — 2023 йилларда Жанубий Оролнинг қуриб қолган қисмини геологик жиҳатдан ўрганиш ишлари олиб борилиши ҳам алоҳида дастур сифатида қабул қилинган.

Ҳидоят АҲМЕДОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Маҳаллий Кенгашларда

АКСАРИЯТ РАҲБАРЛАР ҲАР ОЙДА ҲИСОБОТ БЕРИШИ ЛОЗИМЛИГИДАН БЕХАБАР

БУНИ ҚАНДАЙ ИЗОҲЛАШ МУМКИН?

Жиззах вилоятида аҳолини патронаж хизматлари билан тўлиқ қамраб олиш бўйича ишлар ҳали ҳам талаб даражасида эмас. Аксарият ҳолларда патронаж хизмати фақатгина тегишли хонадон вакиллари билан суҳбатлашишдан нарига ўтмаяпти. Натижада айрим туманларда касалликка чалиниш ҳолатлари кўпайган.

Бундан ташқари, бирламчи тиббий-санитария ёрдами ҳамда стационар даволаш муассасаларининг ўзаро интеграцияси таъминланмаётгани, яъни баъзи шифохоналарда беморлар тўғридан-тўғри, ҳеч қандай йўлланмасиз келиб даволанаётгани аниқланди.

Бу каби хулосалар халқ депутатлари Жиззах вилояти Кенгашининг навбатдаги сессиясида муҳокама қилинди. Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, Соғлиқни сақлаш вазирлиги мутасаддилари, республика ихтисослаштирилган илмий-амалий тиббиёт марказлари мутахассисларидан иборат таркибда тузилган Республика ишчи гуруҳининг вилоятда ўтказган ўрганишлари якунлари халқ вакиллари эътиборига ҳавола этилди.

Аниқланган камчиликларга жойларда тиббиёт муассасалари раҳбарлари фаолияти устидан жамоатчилик назоратининг тўғри йўлга қўйилмаётгани ҳам сабаб бўлаётгани айтилди. Оилавий поликлиникалар ва қишлоқ врачлик пунктлари раҳбарларининг ўзлари хизмат кўрсатаётган аҳоли вакиллари олдида ҳисобот бериши ҳамда маҳаллий Кенгашлар сессияларида тегишли тиббиёт бирлашмалари раҳбарларининг ҳисоботини эшитиш амалиёти жорий этилган эди.

➡ 3

ЖАМИЯТДА ҚОНУНЛАРГА ҲУРМАТ РУҲИНИ ҚАРОР ТОПТИРИШ — ДЕМОКРАТИК ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ ҚУРИШНИНГ ГАРОВИДИР

Халқ билан юзма-юз

Мамлакатда қонун устуворлигини таъминлаш, қонунийликни мустаҳкамлашнинг муҳим омилларидан бири аҳолининг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданиятини юксалтириб бориш саналади. Зотан, одамлар қонунларни қанчалик кўп билса, мазмун-моҳияти, аҳамиятини чуқур англаса, ўз ҳақ-ҳуқуқларини қонуний ҳимоя қила олади. Шу боис кейинги йилларда юртимизда рўёбга чиқарилаётган кенг кўламли ишлар инсон манфаатлари ва эркинликларига ҳурмат муносабатини шакллантириш, умуман айтганда, миллий ҳуқуқ тизимини тубдан ислоҳ этишга хизмат қилмоқда.

Президентимизнинг жорий йил 9 январдаги Фармони билан тасдиқланган Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш концепцияси ҳамда уни 2019 йилда самарали амалга ошириш бўйича "Йўл харитаси" бу борадаги саъй-ҳаракатларни кенгайтиришда муҳим аҳамият касб этади.

"Халқ билан юзма-юз" рукнининг бу галги мавзуси адлия идоралари тизимидаги ўзгаришлар, аҳолини қийнаётган айрим муаммоларнинг ечимига, ўз навбатида, фуқароларни қизиқтирган масалаларга бағишланди.

Юртдошларимиз томонидан таҳририятимизга йўлланган саволларга Ўзбекистон Республикаси адлия вазири Русланбек ДАВЛЕТОВ эксклюзив тарзда жавоб берди.

4-саҳифага қаранг. ➡

Ташаббус

ЭКОҲАШАР ХАЛҚИМИЗНИ ВАТАН ОБОДЛИГИ ЙЎЛИДА БИРЛАШТИРДИ

Жорий йилнинг 26 январь куни республикамиз бўйлаб илк бор умумхалқ экологик хайрия ҳашари ўтказилди. Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 22 январдаги фармойиши асосида "Юртимизни янада обод қилайлик!" шиори остида уюштирилган мазкур ҳашар Оролбўйи минтақасида экологик ва ижтимоий-иқтисодий вазиятни, аҳолининг яшаш шароитларини яхшилаш, Орол денгизининг экологик фалокати оқибатларини юмшатишда катта ҳисса бўлиб қўшилди.

Ўзбекистон "Маҳалла" хайрия жамоат фондида ташкил этилган республика штабида ҳудудларда амалга оширилган ишлар умумлаштириб борилди. 13 миллионга яқин фуқаролар, шу жумладан, 8 миллион нафардан зиёд ёшлар иштирокида 27 219 гектарга яқин майдонлар ободонлаштирилди. 39 689 тоннадан ортиқ чиқиндилар чиқариб ташланди. Ариқ ва лотоклар тозаланиб, 9 950 қабристон ҳамда 952 та зиёратгоҳ тартибга келтирилди.

Шунингдек, аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларига мурувват ёрдамларини кўрсатиш ҳам алоҳида эътиборга олинди. Хусусан, кам таъминланган оилаларнинг қарийб 300 520 квадрат метр уй-жойлари ҳашар йўли билан таъмирлаб берилди. 13 мингдан зиёд эҳтиёжманд оилалар ҳолидан хабар олиниб, моддий ёрдамлар кўрсатилди. Хайрия тадбирлари орқали "Маҳалла" фонди ҳисобидан 140 миллионга яқин маблағ сарфланди.

➡ 2

«ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ РАҲБАРЛИГИДА ЎЗБЕКИСТОН ТАШҚИ СИЁСАТИДА ЮКСАЛИШ РЎЙ БЕРМОҚДА»

1➡

Жумладан, 2018 йил 27 ноябрь куни БМТнинг Оролбўйи минтақаси учун Инсон хавфсизлиги бўйича кўп шериклик траст фонди тақдимоти бўлиб ўтди. У Президент Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан яратилди.

Орол денгизи дунёда катталиги бўйича кўлларнинг тўртинчи ўрнида турарди. Бироқ собиқ иттифоқ даврида сув ресурсларидан нооқилона фойдаланиш оқибатида сув ҳажми 80 фоиздан зиёда камайиб кетди. Натижада бу минтақада экологик халокат ва ижтимоий муаммоларга олиб келди.

Ўзбекистон нафақат ўзи ўрнак бўлган ва ташаббус кўрсатган ҳолатда кўплаб молиявий ресурсларни тақдим этди, балки БМТга аъзо бошқа давлатларни глобал экологик инқироз оқибатларини минимумга тушириш, Орол денгизи муаммоларини ҳал этиш йўлида бирлашиш ҳамда унда иштирок этишга чақирди.

2018 йил 12 декабрь куни БМТ Бош Ассамблеяси томонидан "Маърифат ва диний бағрикенглик" резолюцияси қабул қилинди. Бу ҳам Ўзбекистон етакчиси томонидан илгари сурилган ташаббуснинг амалий натижасидир. Элликдан зиёд давлатлар мазкур резолюцияни ҳаммуаллифи бўлди. Уни БМТга аъзо барча мамлакатлар бир овоздан қўллаб-қувватлади. Бу Президент Шавкат Мирзиёевнинг тинчлик, ўзаро ҳурмат, бағрикенглик ва интеграция ғояларини сўнгги йилларда тарғиб қилаётганлигини халқаро ҳамжамият томонидан тан олинишидир. Бинобарин, бундан кўзланган мақсад диний эркинликни таъминлаш, бу борадаги ҳуқуқларни ҳимоя қилишдир.

"Марказий Осиё минтақасида тинчлик, барқарорлик ва изчил тараққиётни таъминлаш бўйича минтақавий ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш" резолюциясининг қабул қилиниши Ўзбекистон томонидан илгари сурилган Марказий Осиёдаги инклюзив жараёнларни халқаро ҳамжамият томонидан эътирофига айланди.

Президент Шавкат Мирзиёев давлат раҳбари бўлганига қарийб икки йилдан ортиқ вақт ўтганига қарамасдан, ҳам миллий, ҳам халқаро муносабатлар соҳасида муҳим ислоҳотлар рўёбга чиқарилди, дея тўхталиб ўтади муаллиф. Профессор Карлос Уриарте Испания ва Ўзбекистон ҳамкорликни фаоллаштиришига умид билдиради. Бу эса Испанияда навқирон, барқарор ва тўлиқ имкониятларга эга мамлакат элчихонаси очилишига хизмат қилади.

Саиджон МАХСУМОВ
(«Халқ сўзи») тайёрлади.

ЁЛЛАНМА ИШЧИЛАРНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ

ҚАЧОН ТАРТИБГА СОЛИНАДИ?

Ёлланма ишчилар. Кундалик ҳаётимизда бу ҳақда жуда кўп эшитганмиз. Лекин улар фаолияти қайси ҳуқуқий ҳужжатлар асосида тартибга солинади? Ҳуқуқ ва мажбуриятлари аниқ белгиланганми? Шулар хусусида ўзимиз қай даражада хабардормиз?

Долзарб мавзу

Аввало, таъкидлаш лозим, мамлакатимизда иш ва хизматлар кўрсатиш фуқаролик ва меҳнат ҳуқуқи нормалари билан тартибга солинади. Шунга қарамай, ёлланиб ишловчи ишчихизматчилар иш ҳамда хизматлар кўрсатиш билан боғлиқ фаолиятининг айрим масалалари ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солинмаган.

Маълумки, меҳнат шартномаси ходим ва иш берувчи ўртасида меҳнат муносабатларини юзага келтиради. Бу ҳолат тартиб-таомилларни меҳнат қонунчилигида аниқ кўрсатиб ўтилган. Лекин ёлланма ишчилар (мардикор) ва буюртмачилар ўртасидаги муносабатлар негадир меҳнат ҳуқуқи нормалари билан тартибга солинмайди. Бунинг сабаби нимада экан, деган табиий савол туғилади.

Келинг, аввал, бир статистикага эътибор қаратамиз: 2018 йил якунига кўра, Ўзбекистонда ишсизлик даражаси иқтисодий фаол аҳолига нисбатан 9 фоизни, шундан 30 ёшгача бўлганлар орасида қарийб 15,9 ва аёллар ўртасида 13,4 фоизни ташкил этган. Энг кўп ишсизлик даражаси Фарғона (10 фоиз), Андижон ҳамда Сурхондарё вилоятларида (9,9 фоиздан) учраётган бўлса, энг кам Тошкент шаҳри (7,8 фоиз) хиссасига тўғри келади.

2018 йилда ишсизлик даражаси	
Умумий 9 фоизни ташкил этди.	
Шундан:	
• 30 ёшгача бўлганлар орасида	15,9 фоиз
• Аёллар ўртасида	13,4 фоиз
Ишсизлик даражаси энг юқори Фарғонада	— 10 фоиз
Ишсизлик даражаси энг паст Тошкент шаҳрида	— 7,8 фоиз.

Нима учун ёлланма ишчилар, яъни мардикорлар кўпайиши кузатилмоқда? Бу, аввало, иш билан банд бўлмаган аҳоли қатламига кенгайиши оқибатидир.

Бинобарин, ишсизларнинг катта қисми ёлланма ишчи кучига айланади. Парадоксни қарангки, уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини ҳуқуқий жиҳатдан аниқ тартибга солинмаган. Мисол учун, бугунги кунда қонунчилигимизда ёлланиб ишловчиларнинг хавфсизлиги, меҳнати муҳофазаси сохасида норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар мавжуд эмас. Бу эса уларнинг хавфсизлиги етарли даражада ҳимоя қилинмаслигига олиб келмоқда.

Шундай пайтда бир огрикли масалага эътибор қаратиш лозим. Иш жараёнида бирорбир шахс ишлаш давомида жароҳат олганида ёки вафот этса, унинг хавфсизлиги таъминланмаганлиги учун ким жавоб беради? Афсуски, бу савол очиқлигича қолиб кетябди.

Яна бир ҳаётий мисол. Оромизда мардикорларни уйига ёки даласига олиб бориб, ишлатиб, сўнгра пулини бермай, қайтиб юборадиган одамлар ҳам учраб туради. Бировнинг ҳақидан қўрқмайдиган бундай шахслар хатто қилган иш учун келишилган ҳақни бермай, ёки ишчи эса ҳеч қаерга ариза ёзолмайди. Чунки улар ўртасидаги келишув ёзма шаклда расмийлаштирилмаган. Бундай ҳолат уларнинг мана шундай вазиятларда ҳуқуқлари ҳимояланишини бўлмайди.

Бинобарин, ёлланиб ишловчи шахсларга бажарган иши учун келишилган ҳақ тўлиб тўлик берилмаса ёки умуман тўланмаса, мазкур шахсларга кимга мурожаат қилишлари бирон норматив-ҳуқуқий ҳужжатда кўрсатиб ўтилмаган. Бундай ҳолатларда улар фақатгина умумий тартибда судга мурожаат этиб, ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилиниш имконидан фойдаланиши мумкин. Лекин бу узоқ давом этадиган жараён. Уларнинг меҳнатини эксплуатация қилган шахсларга нисбатан жавобгарлик белгиланмаган. Шунингдек, меҳнат хавфсизлиги ҳамда санитар-гигиеник талаблар ҳам, афсуски, назорат қилинмайди.

Ёлланма ишчилар ҳуқуқларини ҳимоясига оид муаммолар:

- ✓ Ёлланиб ишловчиларнинг иш ва хизматлар кўрсатиш билан боғлиқ фаолияти ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солинмаган.
- ✓ Қонунчилигимизда ёлланиб ишловчиларнинг хавфсизлиги, меҳнати муҳофазаси соҳасида норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар мавжуд эмас.

Ваҳоланки, дунёнинг кўплаб мамлакатлари бу борада ибрат олса арзигулик тажриба мавжуд. Хусусан, Германия, Жанубий Корея, Сингапур каби давлатларда ёлланма ишчиларнинг ҳуқуқлари кафолатланишлаб чиқилган. Уларда, асосан, хорижий меҳнат мигрантлари ва қонуний кириб келиб меҳнат қилаётганлар ўртасидаги ҳуқуқий тафовутларни белгилаш мақсадида аниқ нормативлар яратилган. Нима учун ана шундай ютуқларни ўзимизга татбиқ этга олмаймиз?

Зотан, мавжуд муаммолар ҳамда хориж тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, Ўзбекистонда ички миграция, кунлик ёки муайян ишнинг натижасини топширгунга қадар бўлган вақтинчалик шартномага асосида ишлаб кўйиш вақти келди.

Бинобарин, биринчи навбатда, "Ёлланма ишчилар ҳуқуқ ва эркинликлари тўғрисида"ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш лозим. Бу нима беради? Аввало, ёлланма ишчилар (мардикорлар) муайян ҳақ эвазига ёлланиб, маълум бир ишни бажарганлиги учун унга тўловлар тўлик ёки умуман амалга оширилмаганда, у ҳақ ундириш талаб қилиш учун кимга мурожаат этиши лозимлиги аниқ белгиланади. Меҳнат хавфсизлиги ҳамда санитар-гигиеник талабларга жавоб бермайдиган ёки хавфли иш шароитларга тўғри келганда, уларнинг ҳақ талаб қилиш ҳуқуқлари ҳам ҳимояланади. Шунингдек, меҳнатга оид жароҳат олган ёки вафот этган ходимларга кафолатлар ўрнатилади.

Зеро, ҳар бир фуқаронинг қонуний ҳимояланиши ҳуқуқий демократик жамият қуришнинг устувор йўналишларидан биридир.

Шамсинур АХТАМОВ,
Ҳуқуқий сиёсат тадқиқот институти катта маслаҳатчиси.

ВАЗИФАЛАР ҚОҒОЗДА ҚОЛИБ КЕТМАСЛИГИ КЕРАК

1➡

Ҳаракатлар стратегияси мамлакатдаги барча соҳада кенг қамровли туб ислоҳотларга дастурламал ҳисобланади. Амалга оширилаётган ўзгаришларнинг салмоқли қисми ижтимоий соҳани ривожлантиришнинг устувор йўналишларини ҳам қамраб олган ва халқ фаровонлиги, юрт равнақини таъминлашга қаратилган.

2018 йилда Давлат дастурини рўёбга чиқариш доирасида 21 триллион сўм ва 1 миллиард АҚШ долларига тенг 76 мингта лойиҳа амалга оширилди. Хусусан, "Обод қишлоқ" ва "Обод маҳалла" дастурлари доирасидаги қурилиш ва ободонлаштириш ишларига 3 триллион сўм маблағ йўналтирилди. Натижада 416 та қишлоқ ва маҳалла қиёфаси ўзгарди.

"Ҳар бир оила — тадбиркор" ва "Yoshlar — kelajagimiz" дастурлари доирасида 2 триллион сўмга яқин маблағ ажратилиб, жойларда 2 минг 600 дан ортиқ бизнес лойиҳалари рўёбга чиқарилди.

Аммо натижалар билан чекланиб қолмай, белгиланган вазифаларнинг қоғозда қолиб кетмаслиги учун амалда ижросини кучайтириш мақсадида йиғилишда Ижтимоий соҳани ривожлантириш бўйича комиссия ҳузурида амалга оширилган ишчи гуруҳи ташкил этилди.

Унинг асосий вазифаси йил давомида Давлат дастурида белгиланган вазифаларни рўёбга чиқаришда парламент назоратини кучайтиришдан иборат.

"Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йили" Давлат дастурида ижтимоий соҳани ривожлантириш доирасида 100 та банддан иборат чора-тадбирлар белгиланган. Аҳоли ўртасида ишсизликни камайтириш, одамлар даромадларини ошириш, фан ва узлуксиз таълимни ривожлантириш, тиббий хизматлар сифатини яхшилаш, хотин-қизлар ҳамда ёшларни ижтимоий қўллаб-қувватлашни кучайтириш шулар жумласидандир.

Мажлисда кўриб чиқилган масалалар юзасидан мутасаддиларга зарур топшириқ ва аниқ вазифалар берилди.

Якунда Комиссиянинг тегишли қарори қабул қилинди.

Мунисхон КАРИМОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ҳаким ЙЎЛДОШЕВ олган суратлар.

НАВОИЙ ВИЛОЯТИДА КЛАСТЕР УСУЛИ ҚАНЧАЛИК ЎЗИНИ ОҚЛАЯПТИ?

1➡

Ўтган йили мамлакатимиз раҳбари кўрсатмаси асосида вилоятимизда Халқаро инвестициявий бизнес форуми ўтказилиб, унда 34 давлатнинг 170 дан ортиқ тадбиркорлари, жумладан, Польша, Венгрия, Беларусь, Кувайт, Фаластин, Покистон, Бангладеш каби мамлакатларнинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчилари, Германия, Нидерландия, Швейцария, Греция, Қозоғистон, Тожикистон, Қирғизистон давлатларининг ишбилармон доиралари вакиллари фаол иштирок этди.

Халқаро анжуман натижасида қурилиш ва саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш, замонавий иссиқхона, интенсив боғдорчилик, мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш, балиқчиликни ривожлантириш ва бошқа савдо-иқтисодий ҳамда туризм соҳаларида ҳамкорлик қилиш бўйича 40 дан ортиқ келишувларга эришдик. Шунингдек, Навоий вилояти тадбиркорларидан иборат делегацияларнинг Бирлашган Араб Амирликлари, Венгрия, Беларусь каби давлатларга хизмат сафарлари уюштирилиб, 6 та лойиҳа бўйича келишувларни амалга оширдик.

Хусусан, Бирлашган Араб Амирликлари билан жами 5 миллион АҚШ долларилик келишувлар асосида 3 та корхона ташкил этилган бўлса, ишбилармонларимизнинг Венгрияга қилган сафари якунларига кўра, 31 миллион долларлик 2 та келишувга эришилди.

Ҳудудда тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб қилишни жадаллаштириш мақсадида вилоят ҳокимлиги томонидан 120 га яқин хорижий инвесторлар ва дипломатик корпус вакиллари билан учрашувлар ўтказилди. Мазкур музокаралар натижаси ўлароқ, 51 янги қўшма корхона фаолияти йўлга қўйилиб, вилоят бўйича уларнинг умумий сони 113 тага етказилди.

Албатта, ушбу ҳамкорлик ва замонавий технологияларнинг жорий этилиши экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши ва вилоятда экспорт прогнози режаларининг ортиғи билан бажарилишини таъминлади.

Таъкидлаш жоизки, вилоятимизда ҳали кўплаб тармоқлар, бизнес соҳалари кластер тизимига эҳтиёж сезмоқда. Шу маънода, ташриф самаралари ҳақида тўхталар эканмиз, вилоятимизнинг табиий хом ашё ресурсларига бойлиги бир қатор лойиҳалар жорий этилишига туртки бериши, шубҳасиз.

— Вилоятда қайси соҳа ва тармоқларда кластер усули татбиқ этилмоқда?

— Тараққиёт шиддати бугун нафақат минтақавий, балки халқаро кластерлар жорий этилишини ҳам тақозо этмоқда. Шу жиҳатдан ҳудуднинг кластер жозибадорлигини таъминлаш йўлида қатор ишлар олиб бориляпти.

Президентимизнинг 2018 йил 4 сентябрдаги "Ишлаб чиқариш майдонларидан фойдаланиш самарадорлигини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори асосида ўтказилган ялпи хатлов натижасида жами 2353 та бўш турган, қурилиши тугалланмаган объект, фойдаланилмаётган ер майдонлари аниқланиб, улардан 1375 тасига мулкдорлар номига кадастр ҳужжати, 975 тасига эса ўлчов (обрез) ҳужжатлари расмийлаштирилди.

Мазкур объектлардан келгусида самарали фойдаланиш мақсадида мулкдорлар билан ҳамкорликда "Йўл хариталари" ишлаб чиқилиб, туман ва шаҳар ҳокимликлари ҳамда манфаатдор ташкилотлар билан келишилган ҳолда 759,8 миллиард сўмлик инвестиция киритиш орқали 5858 та иш ўрни яратиш режалаштириляпти. Ташриф доирасидаги келишувлар бу борадаги ишларимизга янада изчиллик бағишлайди.

Яна бир эътиборли жиҳати, Германиянинг машинасозлик ҳамда ускунасозлик компаниялари вилоятимиз кимё ва қурилиш материаллари корхоналарига ўз технологияларини ўрнатган. Мамлакатимиз раҳбарининг Германияга расмий ташрифи доирасида ҳам мазкур йўналишларда бир қатор келишувлар имзоланди. Айниқса, юртимиз кимё саноатига 1 миллиард еврога яқин инвестиция жалб этилишига келишилгани вилоятимизда ҳам кимё саноати корхоналари имкониятларини ниҳоятда кенгайтиради. Умуман, Президентимизнинг Германияга расмий ташрифи арафасида ўтказилган бизнес форумида 8 миллиард евродан зиёд қийматдаги янги лойиҳаларни амалга ошириш бўйича келишувларга эришилиб, ҳукуматлараро ва идоралараро 9 та ҳужжат имзоланганлиги мамлакатимизнинг барча ҳудудида имкониятлар эшигини янада кенгроқ очиши ва янги иш ўринлари яратиш орқали халқимиз фаровонлигини оширишда муҳим омил бўлиши, шубҳасиз.

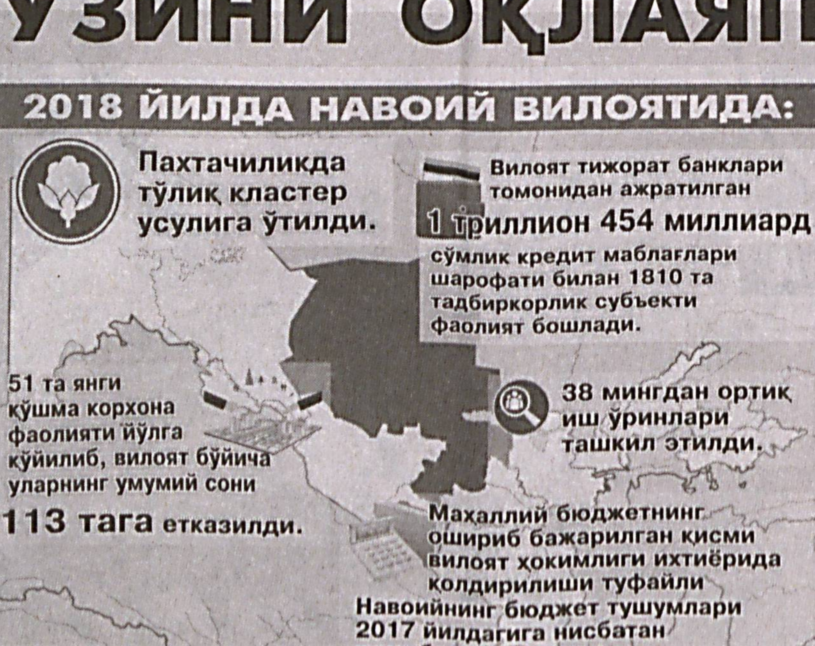

Вилоятимиз ер ости ва ер усти қазилма бойликлари, табиий ресурсларга бой ҳудудлардан ҳисобланади. Афсуски, бу имкониятлардан маҳаллий тадбиркорларимиз яқин-яқингача етарли фойдаланишмади. Бунинг асосий сабаби, турли бюрократик тўсиқлар бўлса, иккинчидан, истиқболли бизнес лойиҳаларни молиялаштиришдаги тақчиллик эди. Сўнгги йилларда амалга оширилган ислоҳотлар ҳамда мамлакатимизнинг халқаро бизнес ҳамжамияти учун очиқлиги ўз самарасини бермоқда.

Ҳудудда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожи учун тижорат банклари томонидан кредит маблағлари ажратилиши қарийб икки баробар ошганлиги муҳим омил бўлди. Ўтган йили тижорат банклари томонидан 1 триллион 454 миллиард сўмлик кредит берилиши натижасида 1810 та тадбиркорлик субъекти фаолият бошлади. 2018 йилда 38 мингдан ортиқ иш ўринлари ташкил этилган бўлса, шунинг 12 мингдан зиёди иқтисодиётда янги ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш ва мавжудлари фаолиятини кенгайтириш орқали амалга оширилди.

Германия ва Ўзбекистон молия институтлари ҳамкорлигидаги истиқболли лойиҳаларни кредитлаш, ҳар бир соҳага илғор, инновацион технологияларни жорий этишда ҳам бир қатор имкониятлар яратади. Саноат соҳасида қурилиш материаллари, қишлоқ хўжалигида чорвачилик, балиқчилик, паррандачилик, асаларичилик каби тармоқлар бугун қўшимча қиймат яратишнинг муҳим манбаидир. Биргина мисол. Вилоятимизда қурилиш материаллари асосини ташкил этувчи цемент, гипс, оҳак ишлаб чиқарилади. Уларнинг базасида эса республикамизнинг турли ҳудудларида ўнлаб турдаги маҳсулотлар тайёрлаш йўлга қўйилган. Табиийки, қўшимча қийматлар ҳам ўша ҳудудларники. Бундан ташқари, хусусий тиббиёт, туризм салоҳиятимиз ҳам инновацион лойиҳаларга катта эҳтиёж сезиши айни ҳақиқат.

Албатта, барқарор иқтисодиёт — барқарор бюджет гарови. Вилоятимизда маҳаллий бюджетнинг ошириб бажарилган қисми вилоят ҳокимлиги ихтиёрида қолдирилиши имкониятларимизни ниҳоятда оширди. Шунга кўра, вилоятнинг бюджет тушумлари 2017 йилдагига нисбатан икки баробар ортди. Албатта, бу бир қатор ижтимоий масалаларни ечиш билан бирга, халқаро инвестициявий лойиҳалардаги иштирокимизни ҳам таъминлайди.

— Суҳбатимиз ниҳоясида яна кластерлар масаласига қайтсак. Мазкур усул иштирокчилар манфаатларига тўлиқ мос, дедик. У хом ашё етиштирувчиларга қандай қулайликлар тақдим этмоқда?

— Албатта, кластерни жорий этибоқ, дарҳол инқилобий самара кутиш ноўрин. Бироқ пахта кластери вилоятимизда дастлабки йилдаёқ ўз натижасини берди. Аввало, пахтани экишдан тортиб, териб олишгача бўлган барча жараёнда таъминот барқарорлигига эришилди. Натижада теримга одатдаги йиллардан қарийб бир ой эрта киришилди. Иккинчидан, пахтага дастлабки ишлов берувчи корхоналарнинг рентабеллиги ошди. Учинчидан, пахта хом ашёсидан то тайёр маҳсулотгача бўлган барча ишлаб чиқариш жараёнлари ҳудудларда бажарилиб, қўшимча қиймат яратилиши таъминланди. Қизилтепа туманининг пахтачиликдан соф фойдаси 14,5 миллиард сўмга, фермер хўжаликларининг рентабеллик даражаси 31,3 фоиз ошди. Тўртинчидан, Қизилтепа туманининг Тошработ қишлоғида мингга яқин иш ўрни яратилиб, маҳсулот экспорти йўлга қўйилди. Бешинчидан, кластерлар ҳомийлигида шу қишлоқнинг ўзида иккита, вилоят бўйича эса йигирмата мактабгача таълим муассасаси қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Шу ўринда таъкидлашни истардимки, ўтган йили 181 нафар ногиронлиги бўлган фуқарога ҳомийлик ҳисобидан уй-жойларининг бошланғич тўловлари тўлаб берилди. Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 12 апрелдаги "Оғир ижтимоий вазиятга тушиб қолган хотин-қизларга, ногиронлиги бўлган, кам таъминланган, фарзандларини тўлиқсиз оилада тарбиялаётган ва уй-жой шароитини яхшилашга муҳтож оналарга арзон уй-жойлар бериш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида"ги қарори асосида 45 нафар оғир вазиятга тушиб қолган хотин-қизнинг уй-жойлари учун 25 фоиз бошланғич бадал маблағлари тўланиб, улар янги тураржойларга кўчиб ўтдилар. Буларнинг барчаси одамларимиз ислоҳотлар самарасини келажакда эмас, балки бугун ўз ҳаётида ҳис этишлари зарур, деган тамойилнинг амалий натижасидир. Зеро, мамлакатимиз раҳбари вилоятларга ташрифи чоғида ҳудудлар салоҳиятига эътибор қаратаркан, ҳар бир инсон манфаатини олий қадрият сифатида эъзозлаш лозимлигига урғу беради. Бу биз учун фаолиятимизнинг бош мезонига айланган.

«Халқ сўзи» мухбири
Темур ЭШБОЕВ суҳбатлашди.

ЭКОҲАШАР ХАЛҚИМИЗНИ ВАТАН ОБОДЛИГИ ЙЎЛИДА БИРЛАШТИРДИ

1➡

Шуни алоҳида қайд этиш жоизки, умумхалқ экологик хайрия ҳашаридан тушган маблағлар Оролбўйи ҳудудидаги экологик инқироз оқибатларини юмшатиш ва ижтимоий вазиятни яхшилаш, Орол денгизининг қуриган ҳудудларида маҳаллий иқлим шароитларига чидамли кўчатларни экиш, шунингдек, кам таъминланган, боқувчисини йўқотган, ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларга моддий-маънавий ёрдам кўрсатиш каби тадбирларга сарфланиши кўзда тутилган.

— Давлатимиз раҳбари Олий Мажлисга Мурожаатномасида минтақадаги экологик муаммолар ечими ҳақида тўхталиб, Орол денгизининг қуриган тубида ўрмонзорлар барпо этиш бўйича амалга оширилиши лозим бўлган вазифаларни белгилаб берган эди, — дейди Ўзбекистон экологик ҳаракати матбуот хизмати раҳбари Эркин Омонов. — Ушбу ташаббус кенг жамоатчилик томонидан қўллаб-қувватланиб, Ўзбекистон экологик партияси ва Экоҳаракатнинг Қорақалпоғистон Республикаси, Хоразм, Бухоро вилоятлари фаоллари томонидан ҳашар йўли билан йиғилган саксовул уруғлари Мўйноқ туманида ўрмонзорлар барпо этиш бўйича тузилган штабга етказиб берилди. Экоҳашар муносабати билан уруғлар экилди.

— Ногиронлиги бўлган фарзандим билан яшаб келяпман, — дейди Нукус туманида истиқомат қилувчи Рая Кеулимжаева. — Хайрия ҳашари муносабати билан бир гуруҳ фаоллар ва ёшлар келиб, тураржойимни таъмирлаб беришди. Яхши инсонлар ғамхўрлигидан миннатдорман.

— Тадбир арафасида Оролбўйи ҳудудидаги экологик инқироз оқибатларини юмшатиш, саксовулзорлар барпо этиш мақсадида экологик акция ўтказдик, — дейди Ўзбекистон экологик ҳаракати Бухоро вилояти бўлими координатори Жаҳонгир Шарипов. — Унинг доирасида Ромитан ҳамда Қоровулбозор туманлари ҳудудларидаги ўрмонзорлардан тўпланган салкам 200 килограмм саксовул уруғи Мўйноққа жўнатилди.

Сирдарёлик Муроджон Ҳайитов иш ҳақидан 80 минг 952 сўмни экология ҳашари жамғармасига ўтказиб берди. Ҳисоб-китобларга кўра, ушбу суммага тахминан 8 килограмм саксовул уруғи сотиб олиш ва Оролнинг қуриган ҳудудидаги бир неча сотих майдонда ўрмон ташкил этиш мумкин экан.

— Обод жойда барака бўлади, — дейди Самарқанд вилояти экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бошқармаси бошлиғи Ғ. Негматов. — Зарафшон дарёси атрофи чиқиндилардан тозаланиб, атрофи ободонлаштирилди. Бугунги ҳашар нафақат вилоятимиз ҳудудини кўркамлаштиради, балки Оролбўйидаги экологик вазиятни ўнглашга хизмат қилиши билан ҳам ғоятда аҳамиятлидир.

Сурхондарё вилоятида 1 миллион 200 минг нафардан зиёд ҳамюртларимиз ҳашарда фаол қатнашди. Тадбир давомида қурилиш ишлари олиб борилаётган иншоотларда қўшимча ҳашарчилар жалб этилди.

— Ал-Ҳаким ат-Термизий ёдгорлик мажмуаси вилоятимиздаги энг табаррук жойлардан бири, — дейди ушбу мажмуа раҳбари Абдураим Чориев. — Шу боис бу ерни доимий гўзал ва кўркам сақлаш мақсадида куз-қиш мавсумида 60 минг туп, баҳорёз мавсумида эса 80 минг тупдан зиёд гул кўчатлари экиб, парвариш қиламиз. Ҳудуддаги 4 мингдан ортиқ дарахтлар тоза экологик муҳитни яратиб бераётир. Ҳашар муносабати билан мажмуа атрофи ободонлаштирилиб, баҳорги мавсум ишлари бошлаб юборилди.

Экоҳашар барча вилоят, туман (шаҳар)ларда, қишлоғу маҳаллаларда уюшқоқлик билан ўтди.

«Халқ сўзи» мухбирлари хабарлари асосида тайёрланди.

НАФС БАЛОСИ

ЁХУД ТАРАҚҚИЁТГА ТУШОВ БЎЛАЁТГАН ИЛЛАТ

Порахўрлик — тараққиёт тушови. Ахир кимдир ўз айбини "ёпиш" учун қайсидир мансабдорга пул тутқазаверса, ўз навбатида, у ҳам салбий ҳолатни кўрмаганга олиб кетаверса, ривожланиш ҳақида гапириш бефойда.

Шу боис ҳам мамлакатимизда коррупцияга қарши жиддий кураш олиб борилмоқда. Тадбирлар натижалари оммавий ахборот воситалари орқали кенг ёритиб бориляпти ҳам. Бинобарин, порахўрлик ва пора олди-бердисида воситачилик қилиш жамият учун ижтимоий хавфи юқори ҳамда оғир оқибатларга олиб келувчи жиноятлар тоифасига киради. Шунингдек, ҳаром луқма билан кун кўришга дучор бўлганларнинг пайи ҳуқуқ-тартибот органлари ходимлари томонидан беаёв қирқиляпти. Буни қуйидаги рақамлардан ҳам англаш қийин эмас.

Бош прокуратура маълумотларига қараганда, ўтган йили тизим ходимларига 103 ҳолатда пора таклиф қилинган. Аниқроқ айтганда, олғирлар Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаменти ва Мажбурий ижро бюроси ходимларига ўз кирдикорларини хаспўшлаш учун ***57 минг 500 АҚШ доллари ва 51 миллион 735 минг сўм миқдорида*** *пора беришга уринишган.*

Мисол учун, Фарғона вилояти "Иссиқликманбаи" корхонасига тегишли қозонхоналардан бирининг бошлиғи бўлиб ишлаган Қосимов моддий жавобгарлигида бўлган товар-моддий бойликлардан аниқланган камомадни камайтириш эвазига Департамент ходимига 1 000 АҚШ долларини пора тариқасида бераётган вақтида ушланган.

Нафс қулига айланганлардан яна бирининг жинояти эса Қашқадарё вилояти, Касби туманидаги Болалар ва ўсмирлар спорт мактабида аниқланди.

Гап шундаки, ушбу муассаса директори вазифасида ишлаб келган Шарипов ҳам олиб борилган молиявий текширишлар бўйича жиноят иши қўзғатмаслик ва жиноий жавобгарликка тортилмаслик учун Департамент ходимига 2 минг АҚШ доллари миқдорида пора таклиф қилади. Ходим эса, ўз навбатида, бу хусусда раҳбариятини хабардор этади. Кўрилган тезкор тадбирлар натижасида Шарипов пора бераётган пайтида қўлга тушган.

Имкониятни суиистеъмол қилган тадбиркор

Департамент ходимлари томонидан, шунингдек, Тошкент шаҳрининг Учтепа туманида фаолият юритган тадбиркор Азимовга тегишли омборхона кўздан кечирилганида, истеъмол қилиш муддати ўтиб кетган 80 минг 4 дона қуюлтирилган шакарли сут маҳсулотининг санаси қўлбола усулда 9 ойга узайтирилиб, сотишга тайёрлаб қўйилгани аниқланди. Фақат бугина эмас, мазкур омборхонада анча миқдорда яроқсиз сариёғ ҳам сақланаётгани маълум бўлди.

Вазият жиддий. Нима қилиш керак? Бу ҳолатда ҳам учар тадбиркор вазиятдан чиқиш йўлини моддий манфаатдорлик деб билиб, хатога йўл қўйди. Яъни у ҳар икки ҳолат юзасидан тезкор ходимларга жиноят иши қўзғатмаслик учун 20 минг АҚШ доллари беришини таклиф қилади. Оқибатда 8 минг АҚШ долларини пора сифатида бераётган пайтда қўлга олинади.

Шу ўринда бир мулоҳаза. Мамлакатимизда тадбиркорлик учун катта имконият берилмоқда. Ишлайман, деганга имтиёзлар тақдим этиляпти. Қулай шарт-шароитлар яратилаётир. Фақат фаолият қонуний бўлса бас. Акс ҳолда, иш юқоридагидек аянчли якун топиши мумкин. Устига-устак, ушбу тадбиркор фаолияти озиқ-овқат билан бевосита боғлиқ. Омборхонадаги маҳсулотлар сотувга чиқиб кетганида нима бўларди? Ахир ҳеч ким муддати ўтган маҳсулот инсон саломатлиги учун салбий таъсир кўрсатмайди, дея кафолат бера олмайди-ку?!

Энг осон йўл деб ўйлаганди

Бундай ҳолатларга Мажбурий ижро бюроси ходимлари ҳам дуч келишмоқда. Жумладан, Фуқаролик ишлари бўйича Жиззах туманлараро судининг қарздор Насриддиновадан Санокулова фойдасига 28 миллион 200 минг сўм қарздорликни ва 3 миллион 785 минг 500 сўм банк фоизини, жами 31 миллион 983 минг 500 сўм ундириш тўғрисидаги ижро ҳужжати Бюронинг Жиззах шаҳар бўлими иш юритувига келиб тушади. Насриддинова ҳам ўзича энг осон деб ўйлаган йўлни тутади. Яъни давлат ижрочисига ишни ёпиш учун ундирилиши лозим бўлган маблағнинг оз эмас, кўп эмас, тенг ярмини беришни таклиф қилади. Табиийки, бу билан ноқонуний йўлни танлайди ва 300 АҚШ долларини пора тариқасида узатаётган вақтида ушланади. Оқибатда унга нисбатан Жиноят кодексининг 211-моддаси, 1-қисми қўлланилади.

Яқинда Андижон вилоятида содир этилган ҳолат эса ҳаммасидан ошиб тушди. Бу ерда гап Марҳамат тумани прокуратураси томонидан ҳудуддаги "Ўқчи" пахта тозалаш заводи мансабдор шахсларига нисбатан қўзғатилган жиноят иши ҳақида кетмоқда. Яъни завод қошидаги "Марҳамат" пахта тайёрлов масканида товаршунос бўлиб ишлаган Қорёғдиев туман прокуратураси раҳбарларига мазкур иш бўйича унга нисбатан енгиллик қилиш ҳамда қамоққа олиш эҳтиёт чораси қўлламаслик эвазига 1 000 АҚШ доллари миқдорда пора таклиф этади. Олиб борилган тезкор тадбир давомида Қорёғдиев таклиф қилган 1 000 АҚШ долларини туман прокурорига пора тариқасида бераётган вақтида холислар иштирокида ашёвий далил билан ушланган.

Ҳалолликка нима етсин!

Айни пайтда республикамизда мазкур иллатга қарши барча ҳуқуқ-тартибот органлари жиддий кураш олиб бормоқда. Чунончи, Ички ишлар вазирлиги тизими ҳам. Ўтган йили ички ишлар органлари ходимларига 77 ҳолатда пора таклиф қилинганини ва ушбу жиноятчилар қўлга олинганини фикримиз тасдиғидир.

Қисқаси, бугунги кунда мамлакатимизда пора бериш ва уни олишга уринишлар аёвсиз жазоланмоқда. Юқорида мисоллар орқали эса ҳеч қачон эгри йўлнинг охири яхши эмаслигини яна бир бор исботлатиб қўйишни хоҳлардик, холос. Давлат ва жамият биргаликда ҳаракат қилсагина, тараққиёт кушандаси бўлмиш порахўрлик иллатининг олдини олишда муайян натижаларга эришиш мумкин.

Бош прокуратура ҳузуридаги Ахборот-таҳлил мультимедиа маркази материаллари асосида Д. УЛУҒМУРОДОВ тайёрлади.

АКСАРИЯТ РАҲБАРЛАР ҲАР ОЙДА ҲИСОБОТ БЕРИШИ ЛОЗИМЛИГИДАН БЕХАБАР

БУНИ ҚАНДАЙ ИЗОҲЛАШ МУМКИН?

1 ➡

Бироқ 2018 йилда вилоятдаги аксарият оилавий поликлиникалар ва қишлоқ врачлик пунктлари раҳбарлари аҳоли олдида бирор марта ҳисобот бермаган. Ҳатто аксарият раҳбарлар ҳар ойда ҳисобот беришни лозимлигидан бехабар. Буни қандай изоҳлаш мумкин?

Сессияда кўтарилган масалалар юзасидан Республика ишчи гуруҳи раҳбари ўринбосари, соғлиқни сақлаш вазири Алишер Шодмонбеков вилоятда олиб борилган ўрганишлар натижалари юзасидан ахборот эшитилди.

Таъкидландики, кейинги икки йил ичида ҳудудда бир қатор ижобий ишлар амалга оширилган. Хусусан, вилоят кардиология диспансери биноси янгидан қурилди, перинатал маркази биноси реконструкция қилинди. Жиззах шаҳар кўп тармоқли марказий поликлиникасининг 200 қатновга мўлжалланган биноси реконструкция қилиниб, фойдаланишга топширилиш арафасида. Кадрларга бўлган эҳтиёж тўлдирилмоқда. Марказдан ва чет давлатлардан тажрибали мутахассислар жалб этилмоқда. Агар 2017 йилда вилоят бўйича соғлиқни сақлаш тизимида 2 минг 938 та штат бўлган бўлса, бугунги кунда улар сони 3 минг 931 тага етди.

Бундан ташқари, ўтган йилнинг ўзида вилоятда 26 та хусусий тиббиёт муассасаси ташкил қилиниб, уларнинг сони ҳозир 100 тадан ошган. Булар эса, ўз навбатида, фуқароларнинг малакали тиббий хизматдан фойдаланиш ҳуқуқини таъминлаш, касалликларнинг олдини олиш ва уларни эрта аниқлаш, аҳолининг тиббий маданиятини юксалтиришда аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш ишлари самарадорлигини юксалтиришга хизмат қилмоқда.

Шунингдек, Ишчи гуруҳи аъзолари томонидан шаҳар ҳамда туманларда қарийб уч кун давомида барча тиббиёт муассасалари фаолияти бевосита таҳлил этилди, шифокор ва беморлар билан суҳбатлашилди. Маҳаллаларда 250 дан ортиқ хонадонларда бўлиб, ётиб қолган беморлар билан бевосита мулоқот қилинди. Тиббий маслаҳатлар берилди ва кўмак кўрсатилди.

Сессиянинг амалий самарадорлигини ошириш мақсадида Қонунчилик палатаси депутатлари кўмагида шаҳарда ва барча туманларда бўлган оилавий поликлиника раҳбарларининг ўзи хизмат кўрсатувчи маҳалла аҳолиси билан ҳудудда ҳисобот бериши намунали тарзда ташкил этилди.

Аниқланган камчиликлар ва муаммоларни ҳал қилишга қаратилган Чора-тадбирлар режаси тасдиқланди. Унда белгиланган вазифаларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилиши устидан қатъий депутатлик назоратини ўрнатишга келишиб олинди.

Толибжон ЭРГАШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«ХАЛҚ СЎЗИ»га ЭЪЛОНЛАР қабул қилинади.
9.00 дан 18.00 гача
71-232-10-63,
71-232-11-15.
E-mail: reklama@xs.uz

ЭЪЛОНЛАР

Мулкчилик шаклидан қатъи назар, барча корхона, ташкилот ва муассасалар раҳбарлари диққатига!

ТОШКЕНТ МОЛИЯ ИНСТИТУТИ

2018/2019 ўқув йилида институтни битирадиган бакалавриат ва магистратура битирувчиларини иш ўринларига тақсимлаш жараёни бошланганлигини маълум қилади

Жорий йилда институтни тамомлаётган битирувчиларга турли корхона ва ташкилотлардан 1 200 га яқин буюртмалар келиб тушган. Шу билан бирга, битирувчиларни ишга тақсимлашда республикамизнинг барча ҳудудини қамраб олиш, юқори малакали мутахассисларга эҳтиёжи бор корхоналарнинг талабларини қондириш ва битирувчиларга тақсимот жараёнида танлаш имкониятини кенгайтириш мақсадида институт томонидан буюртмалар қабул қилиш давом этмоқда. Институтни тамомлаётган кадрларга эҳтиёжи мавжуд хўжалик субъектлари раҳбарлари талабнома ва сўров хати билан 2019 йил 12 февралгача институт ректоратига мурожаат қилишлари мумкин. Талабномада буюртмачининг реквизитлари (почта манзили, телефон рақами) ҳамда таклиф этилаётган лавозим тўғрисидаги маълумотлар тўлиқ кўрсатилиши талаб қилинади. Бундан ташқари, мутахассисларга эҳтиёжи бор барча корхона ва ташкилотларни, шунингдек, туманлардаги аҳолини бандликка кўмаклашиш маркази масъул ходимларини битирувчилар билан бевосита суҳбат ўтказиш, ишга танлаб олиш ҳамда шартномалар расмийлаштириш учун 2019 йил 15 февраль куни соат 10.00 дан 17.00 гача институтда ўтказиладиган «Карьера куни» меҳнат ярмаркаси тадбирларига таклиф этамиз.

Битирувчилар тўғрисидаги батафсил маълумот билан институт веб-сайти (http//tfi.uz)да «Битирувчилар» бўлимида танишиш мумкин.

Йўналишлар бўйича қуйидаги маълумотларни илова қиламиз.

2018/2019 ЎҚУВ ЙИЛИДА БИТИРУВЧИ БАКАЛАВРЛАР ТЎҒРИСИДА МАЪЛУМОТ

Т/р	Бакалавр йўналишларининг номи	Жами битирувчилар сони	Шу жумладан, вилоятлар бўйича: Қорақалпоғистон Республикаси	Андижон	Бухоро	Жиззах	Қашқадарё	Навоий	Наманган	Самарқанд	Сирдарё	Сурхондарё	Тошкент вилояти	Фарғона	Хоразм	Тошкент шаҳри
1	Банк иши	126	2	2	7	1	13	9	1	8		1	8	10	9	55
2	Молия	312	6	5	30	10	22	11	13	24	3	7	22	11	19	129
3	Бухгалтерия ҳисоби ва аудит	147	5	4	9	4	15	10	4	11	4	4	10	8	4	55
4	Солиқлар ва солиққа тортиш	153	1	9	14	6	15	5	1	10	6	10	8	12	4	52
5	Суғурта иши	39	1		3		4	2		3	2	4	1		2	17
6	Касб таълими (Бухгалтерия ҳисоби ва аудит)	11										1			1	9
7	Касб таълими (Банк иши)	20								1		3	2			14
8	Касб таълими (Молия)	14										1	2			11
9	Менежмент	50	1	1	2	2	2	5		4		1	7	2	2	21
10	Баҳолаш иши	29	1		3	1	1			2	1		3	3		14
11	Пенсия иши	42		1	2		5	3		2	3	3	3		2	18
12	Давлат бюджетининг ғазна ижроси	29	1				2	2		6		1	3			14
	Жами:	**972**	**18**	**22**	**70**	**24**	**79**	**47**	**19**	**71**	**19**	**36**	**69**	**46**	**43**	**409**

2018/2019 ЎҚУВ ЙИЛИДА БИТИРУВЧИ МАГИСТРЛАР ТЎҒРИСИДА МАЪЛУМОТ

Т/р	Магистратура мутахассисликларининг номи	Жами битирувчилар сони	Шу жумладан, вилоятлар бўйича: Қорақалпоғистон Республикаси	Андижон	Бухоро	Жиззах	Қашқадарё	Навоий	Наманган	Самарқанд	Сирдарё	Сурхондарё	Тошкент вилояти	Фарғона	Хоразм	Тошкент шаҳри
1	Иқтисодиёт (тармоқлар ва соҳалар бўйича)	14		1	1	1			1		1	1	1			7
2	Менежмент (тармоқлар ва соҳалар бўйича)	10			1	2			1	2				1		3
3	Давлат молиясини бошқариш	22	1		1		2	3		1		2	1	1		10
4	Корпоратив молия ва қимматли қоғозлар бозори (соҳалар бўйича)	21					4	1				1	1	1		13
5	Инвестицияларни бошқариш (тармоқлар ва соҳалар бўйича)	16	1				1	1		1			4	1	1	6
6	Халқаро молия	9				1	1		2			1				4
7	Банк иши (фаолият турлари бўйича)	15			1	1							1			12
8	Банк ҳисоби ва аудит	14		1				1					1		3	8
9	Бухгалтерия ҳисоби (тармоқлар бўйича)	15					2		1			1	2			9
10	Аудит (тармоқлар ва соҳалар бўйича)	12					1	1	1	1			1			7
11	Бюджет ҳисоби ва назорат	6			1		1		1			1				2
12	Пенсия иши	4					2	1			1					
13	Баҳолаш иши ва риэлторлик (объектлар бўйича)	3					1									2
	Жами:	**161**	**2**	**2**	**5**	**5**	**15**	**8**	**7**	**5**	**2**	**7**	**12**	**4**	**4**	**83**

Маълумотлар учун телефон: 71-234-41-39, факс: 71-234-67-71.
Тошкент молия институтининг буюртмалар портфелини шакллантириш, битирувчиларни ишга тақсимлаш ва мониторинг бўлими.
Манзил: 100000, Тошкент шаҳри, Амир Темур шоҳкўчаси, 60-«А» уй, e-mail: bmab@tfi.uz

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ПРОКУРАТУРАСИ ҲУЗУРИДАГИ

МАЖБУРИЙ ИЖРО БЮРОСИНИНГ «ЭЛЕКТРОН ОНЛАЙН-АУКЦИОНЛАРНИ ТАШКИЛ ЭТИШ МАРКАЗИ» ДУК

онлайн-аукцион савдоларига таклиф қилади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг «Республика инкассация хизмати» давлат унитар корхонасининг Қашқадарё вилояти бошқармаси билан 2018 йил 30 ноябрда тузилган 267/2018-13-сонли шартномага асосан **http://www.auksion.uz** электрон манзилдаги электрон савдо майдончасида **2019 йил 26 февралда** ўтказиладиган очиқ аукцион савдосига «Республика инкассация хизмати» ДУК Қашқадарё вилояти бошқармасининг қуйидаги автотранспорт воситалари қўйилган:

Т/р	Автотранспорт русуми	Ишлаб чиқарилган йили	Давлат рақами	Лот рақами
1.	«УАЗ 31514012»	1997 йил	70 096 GAA	0042334
2.	«УАЗ 31514»	1996 йил	70 908 ZAA	0042335
3.	«УАЗ 3151210»	1996 йил	70 131 GAA	0042336
4.	«УАЗ 3151210»	1996 йил	70 689 YAA	0042337
5.	«УАЗ 3151210»	1996 йил	70 112 GAA	0042338
6.	«УАЗ 31512»	1996 йил	70 116 GAA	0042339
7.	«УАЗ 3152»	1993 йил	70 108 GAA	0042340
8.	«УАЗ 31514012»	1997 йил	70 092 GAA	0042341
9.	«УАЗ 31512»	1993 йил	70 160 GAA	0042342
10.	«УАЗ 39099»	2001 йил	70 491 FAA	0042343
11.	«УАЗ 3151410»	1996 йил	70 145 GAA	0042344
12.	«DAMAS»	1997 йил	70 136 GAA	0042345

Автотранспорт воситалари сақланаётган манзил: Қашқадарё вилояти, Қарши шаҳри, Мустақиллик кўчаси, 3-уй.

Талабгорлар диққатига!

Аукцион савдоларида иштирок этиш — **«E-IJRO AUKSION»** ягона электрон савдо майдончаси ахборот тизимида белгиланган тартибда рўйхатдан ўтиш йўли билан амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ

вакант (бўш) профессор-ўқитувчилар лавозимига танлов эълон қилади

1. Матбаа ва қадоқлаш жараёнлари технологияси кафедраси: кафедра мудири.
2. Тўқима матолари технологияси кафедраси: катта ўқитувчи.
3. Физика ва электротехника кафедраси: кафедра мудири.
4. Кимёвий технология кафедраси: кафедра мудири.
5. Технологик жараёнлар ва ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва бошқариш кафедраси: кафедра мудири.
6. Математика ва информатика кафедраси: кафедра мудири.

Танловда иштирок этишни хоҳловчилар ректор номига ариза билан кадрларни ҳисобга олиш бўйича шахсий варақа, дипломлар ва аттестатлар нусхалари, илмий ишлар ҳамда ихтиролар рўйхати, малака оширганлик тўғрисида ҳужжатлар нусхалари топширадилар.

Аризалар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой муддатда қабул қилинади.

Эслатма: мазкур институтда ишловчи шахслар ўтган муддат бўйича кафедрада ҳисобот берадилар, танловда иштирок этувчилар синов дарслари ўтказади.

Манзил: Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Шоҳжаҳон кўчаси, 5-уй. 1-бино, 210-хона. Тел.: 71-253-17-78.

Тошкент кимё технология институти жамоаси Озиқ-овқат маҳсулотлари технологияси кафедраси профессори, техника фанлари доктори Саидакбар Абдураҳимовга отаси Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ихтирочи ва рационализатор

Абдураҳмон АБДУРАҲИМОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ва "Ижод" жамоат фонди уюшма аъзоси, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими, таниқли шоира

Эътибор ОХУНОВАнинг

вафоти муносабати билан марҳуманинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги Бухоро вилояти матбуот ва ахборот бошқармаси бошлиғи Гулнора Самиевага отаси

Ражаб САМИЕВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ЖАМИЯТДА ҚОНУНЛАРГА ҲУРМАТ РУҲИНИ ҚАРОР ТОПТИРИШ — ДЕМОКРАТИК ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ ҚУРИШНИНГ ГАРОВИДИР

Савол: *Яқинда Андижон шаҳридаги квартирамни сотдим. Олди-сотди шартномасини шаҳардаги 1-нотариал идорасида расмийлаштирдик. Шунда нотариал идора ходими давлат божи учун 170 минг сўм пул тўлашимни сўради. Устига-устак, тўлов пластик карта орқали эмас, нақд пулда амалга оширилишини айтишди. Картадаги пулни нақдлаштириб, кейин тўладим. Бироқ менга пул тўлаганим тўғрисида ҳеч қандай квитанция беришмади. Шу тўғрими?*

Собиржон ХЎЖАМОВ.
Андижон тумани

Жавоб: Йўқ, нотўғри. Давлат нотариал идораларининг ходимлари фуқаролардан нотариал ҳаракатлар учун тўловлар қабул қилиб олишга ҳақлари йўқ. Фуқаролар нотариал ҳаракатлар учун тўловларни давлат нотариал идораларидаги Халқ банкининг махсус кассалари ёки “Click”, “Payme” ва “UPAY” каби мобиль-банкинг тизими орқали тўлашлари мумкин.

Бундай тизимнинг жорий этилиши фуқаролардаги тўловларни ундириш билан боғлиқ айрим шубҳа ва гумонларни бартараф этади. Коррупцияга қарши фактларнинг олдини олишда асосий омиллардан бири бўлиб хизмат қилади.

Ҳар бир давлат нотариал идораси биносида тўловларни юқорида айтилганидек, фақат Халқ банкининг махсус кассаси ёки “Click”, “Payme” ва “UPAY” каби мобиль иловалар орқали тўлаш лозимлиги тўғрисидаги ахборотлар жойлаштирилган. Тўловлар келиб тушганлиги “Нотариус” ахборот тизимида кўрингандан сўнг нотариус нотариал ҳаракатни амалга оширади.

Фуқаролардан агар давлат нотариал идораларида уларга тўлов квитанциялари нусхалари тақдим этилмаганда ёки ортиқча тўлов олинган ҳолларда зудлик билан **“1008”** “Ишонч телефони” орқали Адлия вазирлигига хабар беришларини сўраймиз.

Савол: *Ота-онам вафот этган. Ҳозирги кунда акам ва мен оилаларимиз билан ота-онамиздан қолган уйда истиқомат қиляпмиз. Яқинда ўзаро келишиб, уйни акамнинг номига расмийлаштиришмоқчи бўлсак, билдикки, у ҳамон бундан 40 йиллар муқаддам отамга сотган кишининг номида экан. Энди биз уйни расмийлаштириш учун қандай йўл тутсак, тўғри бўлади?*

Нурбек АЛЛАНОВ.
Амударё тумани

Жавоб: Ўзбекистон Республикасининг “Нотариат тўғрисида”ги Қонунига асосан, нотариус қонун бўйича меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳномани беришда мерос мол-мулкнинг таркиби ва жойини текшириб кўради. Мерос таркибини текшириш мулк ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатлар (ҳоким қарори, олди-сотди, ҳадя ва бошқа битимлар, мерос гувоҳномa) асосида амалга оширилади.

Мазкур ҳолатда ота-онангиздан қолган уй-жой бўйича мерос иши расмийлаштиришнинг имкони йўқ. Чунки отангиз уйни оғзаки келишувга асосан сотиб олган кўринади. Уй-жойни бошқа шахсга ўтказиш ҳақида битимлар ёзма шаклда тузилиши ва нотариал тасдиқланган бўлиши шарт.

Фуқаролик кодексининг 187-моддасига асосан, мулкдор бўлмаган, лекин кўчмас мол-мулкка 15 йил давомида ўзиники каби ҳалол, ошкора ва узлуксиз эгалик қилган шахс бу мол-мулкка мулк ҳуқуқини олади (эгалик қилиш ҳуқуқини вужудга келтирувчи муддат).

Шунга кўра, сиз уй-жойни расмийлаштириш учун мазкур уй-жой жойлашган ҳудуддаги судга ариза билан мурожаат қилишингиз лозим.

Савол: *Уйимизнинг (квартира) ҳужжатлари эски намунадаги шакли билан қолиб кетган эди. Уни янгилаш учун нотариусга мурожаат қилсам, ҳар бир квадрат метри учун давлат божи тўланишини айтди. Шу тўғрими? Тўғри бўлса, квадрат метри учун қанча тўланади?*

Жавоҳир ОТАМУРОДОВ.
Тошкент вилояти

Жавоб: Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 10 июлдаги қарори билан тасдиқланган Кадастр ишини тайёрлаш ва кўчмас мулк объектларига кадастр ҳужжатларини расмийлаштириш бўйича давлат хизматлари нархларини белгилаш тартибига асосан, кўчмас мулк объектларининг тураржой фондига оид қисмига кадастр ишини тайёрлаш ва кадастр ҳужжатларини расмийлаштиришда:

— кўп квартирали уйдаги квартира — объектнинг 1 квадрат метр майдони учун энг кам ойлик иш ҳақининг 1 фоизи (2 027,3 сўм), 25 фоизга кўпайтирилган ҳолда;

— якка тартибдаги тураржой — объектнинг 1 квадрат метр майдони учун энг кам ойлик иш ҳақининг 1 фоизи (2 027,3 сўм), 25 фоизга кўпайтирилган ҳолда тўлов ундирилади.

Давлат хизматлари марказига ёки Интерактив давлат хизматлари ягона порталига буюртма бериш йўли билан уй-жойга тегишли бўлган кадастр йиғмажилдини янгилашингиз мумкин.

Савол: *Ички ишлар идорасидан хизмат ваколатини суиистеъмол қилганлиги учун ишдан бўшатилганларнинг аксарияти адвокат вазифасида хизмат қиляпти. Қонунбузарлиги учун ишдан бўшатилган ходим қандай қилиб қонун ҳимоячиси бўлиши мумкин? Нега адвокатлик лавозимига ишга қабул қилинаётганда уларнинг олдинги иш жойидан бўшатилганлиги сабаби суриштирилмайди?*

Лолахон САТИМОВА.

Жавоб: Талабгорга адвокатлик лицензияси берилишида унинг олдинги иш жойидан бўшатилганлик сабаби суриштирилмайди. Адвокатура адвокатлик фаолияти билан шуғулланувчи шахсларнинг мустақил, кўнгилли, касбий бирлашмаларини ўз ичига олади.

Амалдаги қонун ҳужжатларига асосан, адвокатлик фаолияти билан Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахси ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар, шуғулланишга ҳақлидир.

Олий юридик маълумотга эга бўлган ва адвокатлик фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензияни белгиланган тартибда олган Ўзбекистон Республикасининг фуқароси Ўзбекистон Республикасида адвокат бўлиши мумкин. Шу билан бирга, суд томонидан муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланган, деб топилган, шунингдек, судланганлик ҳолати тугалланмаган ёки судланганлиги олиб ташланмаган шахсларнинг адвокатлик фаолияти билан шуғулланишига йўл қўйилмайди.

Адлия тизимида қандай ўзгаришлар кузатилди?

Адлия вазирлиги ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган, деб белгиланди.

Адлия тизимида республика — вилоят — туман (шаҳар) уч поғонали принцип бўйича вертикал бошқарув жорий этилди.

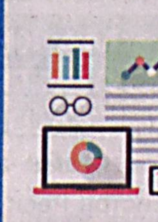

Адлия вазири давлат органлари ва ташкилотларининг норма ижодкорлиги фаолияти, ҳуқуқни қўллаш амалиёти тўғрисида ҳар йили Олий Мажлис Сенатига ахборот тақдим этиши йўлга қўйилди.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг лойиҳалари Вазирлар Маҳкамасига, Президент Администрациясига Адлия вазирлигининг ҳуқуқий экспертиза якуни бўйича киритиш механизми татбиқ қилинди.

Ҳуқуқий сиёсат тадқиқот институти очилди.

Савол: Бугунги кунда нотариал идоралар фаолиятида тўлов бадалларининг янада оширилгани кузатилмоқда. Бу аҳолининг эътирозларига сабаб бўляпти. Шулар ҳақида изоҳ берсангиз.

Жавоб: Нотариуслар томонидан нотариал ҳаракатларни тасдиқлашда жисмоний ва юридик шахслардан давлат божи, герб йиғими ҳамда ҳуқуқий ва техник тусдаги нотариал ҳаркатлар учун ҳақ ундирилади. Бу тўловларнинг барчаси энг кам ойлик иш ҳақига боғлаб қўйилган ва 2018 йилда энг кам ойлик иш ҳақининг 2 маротаба кўтарилганлиги натижасида нотариал ҳаракатлар учун тўловлар миқдорида ҳам мутаносиб равишда ўзгариш бўлди.

Бундан ташқари, қайд этиш лозимки, давлат нотариал идоралари фаолияти давлат бюджетидан молиялаштирилмайди. Давлат нотариал идораларини моддий-техника жиҳатдан таъминлаш ва нотариусларнинг ойлик маошлари нотариуслар томонидан ундирилаётган тўловлар ҳисобидан амалга оширилади.

Шунга қарамасдан, Адлия вазирлиги томонидан аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларига бу борада имтиёзлар яратилган. Хусусан, жорий йилнинг 10 январидан бошлаб аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламлари ҳамда айрим ташкилотлар нотариусга мурожаат қилганда ҳуқуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар учун ҳам ҳақ тўлашдан озод қилинди.

Эндиликда нотариал ҳаракатларни амалга оширишни сўраб мазкур тоифадаги шахслар давлат нотариал идорасига мурожаат қилса, улардан нотариал ҳаракатларни амалга оширишда умуман тўловлар ундирилмайди.

Савол: *Жиззах вилоятида доимий пропискада турамиз. Айни пайтда Тошкент вилояти Ўрта Чирчиқ туманида вақтинчалик прописка билан яшаяпмиз. Биз турган ҳовли-жой нотариус орқали мерос сифатида менга расмийлаштирилган. Бу уй-жойнинг менинг номимга расмийлаштирилишига ҳуқуқий асос бўла оладими?*

Розия ҲУСАНОВА.

Жавоб: Ҳа, ҳуқуқий асос бўлади. Фуқаролик кодексига асосан, мол-мулкни мерос қилиб олиш мулк ҳуқуқининг вужудга келишига асос ҳисобланади.

Мазкур уй-жой юзасидан сизга васиятнома бўйича ёки қонун бўйича меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисида гувоҳнома нотариал тасдиқланиб, кадастр хизматидан давлат рўйхатидан ўтказилган тақдирда, сизда тураржойга нисбатан мулк ҳуқуқи вужудга келади. Шунда ушбу тураржой номингизга расмийлаштирилган ҳисобланади.

Савол: *Биз яшаётган квартирани турмуш ўртоғимнинг қариндошлари ўзаро келишган ҳолда бизга беришмоқчи эди. Лекин уй номига расмийлаштирилган фуқаро Россия Федерациясида ишлайди. Шу сабабли уйни номимизга расмийлаштиролмаяпмиз. Тураржойни уй эгаси иштирокисиз ҳам қонуний расмийлаштириш мумкинми? Бунинг учун нотариал идорага қандай ҳужжатлар тақдим этиш лозим бўлади?*

Марҳабо НАЗАРОВА.
Чиноз тумани

Жавоб: Бу ҳолда, мулк эгаси ўзининг номидан тураржой олди-сотди шартномасини расмийлаштириш учун ишончли вакилга сотиб олувчи олдида вакиллик қилиш нотариал тасдиқланган ишончнома юбориши керак. Шундан сўнг ишончли вакил ишончнома асосида тегишли ҳужжатларни нотариусга тақдим қилади ва олди-сотди шартномасида тараф вакили сифатида иштирок этади.

Таъкидлаш жоизки, 2019 йил 1 январдан буён барча давлат нотариал идораларида уй-жой олди-сотди шартномаларини расмийлаштириш учун тарафларнинг паспортлари ва тураржойга нисбатан мулк ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжат тақдим қилинади. Бошқа барча ҳужжатларни нотариус тегишли ташкилотга идоралараро ҳамкорлик йўли билан сўровнома юбориш орқали олади.

Савол: *Аёллар 20 йиллик меҳнат стажига эга бўлса, пенсия ёшига етишидан қатъи назар, пенсияга чиқади, деб эшитган эдим. Лекин онам туман пенсия идорасига бориб сўрасалар, бунақа нарса йўқ, дебди. Саволим шуки, 20 йил стажга эга аёллар пенсияга чиқа оладими?*

Баҳодир АЛМАТОВ.

Жавоб: Қонунчиликка мувофиқ, ёшга доир пенсия олиш ҳуқуқига аёллар — 55 ёшга тўлганда ва иш стажлари камида 20 йил бўлган тақдирда эга бўладилар. Яъни пенсияга чиқиш учун ҳам ёш, ҳам иш стажи тўғри келиши керак.

Шунингдек, ёш тўғри келиб, иш стажи етарли бўлмаган ҳолларда бор иш стажига мутаносиб равишда пенсия тайинланиши мумкин. Умуман, иш стажи мавжуд бўлмаган шахсларга эса белгиланган тартибда ижтимоий нафақалар тайинланади. Саволга келадиган бўлсак, ҳали пенсия ёшига етмаган шахс иш стажи қанча бўлишидан қатъи назар, пенсияга чиқиш ҳуқуқига эга эмас.

Савол: Оила аъзоларимдан бирининг ёши 50 да, аёл киши. Унинг умумий стажи 33 йил. 1 йил қишлоқдаги сил касалликларига қарши кураш бўлимида, 16 йил ногиронлар уйида, 6 йил болалар уйида ишлаган.

Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарорига асосан тасдиқланган рўйхатда шу соҳада ишлаган аёллар 5 йил олдин пенсияга чиқиши мумкинлиги кўрсатилган. Лекин пенсия жамғармаси бунга рад жавобини берди. Шу ҳолатда имтиёзли пенсияга чиқиш мумкинми?

Жавоҳир ЖЎРАМИРЗАЕВ.

Жавоб: Имтиёзли шартларда пенсия олиш ҳуқуқини берадиган ишлаб чиқаришлар, муассасалар, ишлар, касблар, лавозимлар ва кўрсаткичлар рўйхатларини қўллаш тартиби тўғрисидаги йўриқнома (рўйхат рақами 2337, 2012 йил 12 март) мавжуд.

Унга кўра, ногиронлиги бор болалар учун ихтисослаштирилган таълим бериш муассасалари, Меҳрибонлик уйларида 25 йил ишлаган врачлар, ўқитувчилар имтиёзли шартларда (5 йил олдин) ёшга доир пенсияга чиқиш ҳуқуқидан фойдаланади. Албатта, қандай лавозимда ишлагани ҳам муҳим.

Бу ҳолатни алоҳида ўрганиб кўриш лозим.

Савол: *Интернетда аҳоли тураржойлари бузилиши, бундан аҳоли норози бўлаётгани ҳақида охирги пайтларда кўп ўқияпмиз. Айтинг-чи, уйларни бузишда қандай ҳуқуқий асосларга таянилади?*

Бобур ПАРДАЕВ.

Жавоб: Бу борада адлия идораларига ҳам кўп шикоятлар келиб тушяпти. Қонунчиликда аниқ тартиб белгиланган бўлса-да, баъзи ҳолларда талабларга риоя этмаслик ҳолатлари мавжуд. Шундан келиб чиқиб, қонунчиликка ўзгартириш киритилди, ер участкаларини олиб қўйишнинг аниқ мезонлари белгиланди.

Хусусан, ер участкасини олиб қўйиш тўғрисидаги қарорлар фақат қуйидаги мақсадларда қабул қилинади:

— мудофаа ва давлат хавфсизлиги, муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар эҳтиёжлари, эркин иқтисодий зоналарни ташкил қилиш ва уларнинг фаолият юритиши учун ерларни тақдим этиш;

— халқаро шартномалардан келиб чиқадиган мажбуриятларни бажариш;

— фойдали қазилмалар конларини аниқлаш ва қазиб чиқариш;

— автомобиль ва темир йўллари, аэропортлар, аэродромлар, аэронавигация объектлари ва авиатехника марказлари, темир йўл транспорти объектлари, кўприклар, метрополитенлар, тоннеллар, энергетика тизими объектлари ва электр узатиш тармоқлари, алоқа тармоқлари, космик фаолият объектлари, магистрал қувурлар, муҳандислик-коммуникация тармоқларини қуриш (реконструкция қилиш);

— аҳоли пунктлари бош режаларини Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан объектларни қуриш бўйича бажариш, шунингдек, қонунлар ва Президент қарорларида тўғридан-тўғри назарда тутилган бошқа ҳолларда.

Илгари олиб қўйилган жойдаги бинолар бузилиб, одамлар пулини йиллаб ололмай юрган ҳолатлар бўларди. Эндиликда олиб қўйилган ер участкаларидаги объектларни бузишга кўчмас мулкнинг бозор қиймати ва олиб қўйиш сабабли мулкдорга етказилган зарар тўлиқ қопланганидан кейин рухсат берилиши ҳақидаги норма қонунчиликка киритилиши билан ушбу муаммо бартараф этилди. Яъни аввал жисмоний ва юридик шахсларга кўрилаётган зарар қиймати қоплаб берилиши (янги уй-жой, компенсация тўлови ва ҳ.к.) кейин объект бузилиши лозим.

Савол: *Фарзандимни боғчага беришда Давлат хизматлари марказидан флешкамга махсус “калит”ни ташлаб беришган. Сал вақт ўтиб иккинчи квартирамизнинг ижарага бериш муддати тугайди. Уни узайтиришимиз учун ўша махсус “калит” керак, деб эшитдим. Агар шундай бўлса, дастлаб олган “калит”дан фойдалана оламанми ёки яна пул тўлаб бошқатдан олишим керакми?*

И. БАХТИЁРОВА.

Жавоби: Йўқ. Ушбу ҳолатда янги электрон рақамли имзо калити олиш шарт эмас. Электрон рақамли имзо калити сертификатининг амал қилиш муддати 24 ой. Электрон рақамли имзо калити олганингиздан сўнг 2 йил давомида барча давлат хизматларидан фойдаланишда ушбу калитдан фойдаланишингиз мумкин.

Савол: *Ёш болалар, яъни боғча ва бошланғич таълимни олаётган мактаб ёшидаги болаларга жуда содда усулларда ҳуқуқий билим бериш бўйича ҳам бирор-бир лойиҳалар татбиқ этилиши вазирликнинг 2019 йилги иш режасига киритилганми?*

Холисхон НАЗАРОВА.
Вобкент тумани

Жавоб: Бу борада болалар учун махсус ҳуқуқий портал яратиш белгиланган. Унда Конституцияни ўргатишга доир илк тушунчалар, кундалик ҳаётда қўллашга мўлжалланган бошланғич ҳуқуқий билимлар, ҳуқуқни тарғиб қилувчи турли хил ўйинлар, машғулотлар ва дастурлар бўйича услубий қўлланмалар ҳамда бошқа зарур маълумотларни бериш мўлжалланган.

Бундан ташқари, болалар учун ҳуқуқий мавзуларда ва одоб-ахлоқнинг оддий ҳамда кундалик қоидаларини билишни, ватанпарварлик, қонунларни ҳурмат қилиш, ўзбек халқининг тарихи ва миллий қадриятларини ўргатишни тарғиб қилувчи турли мультипликацион фильмлар яратилади.

Савол: Маълумки, яқинда мамлакат ҳудуди бўйлаб ходимларга тўланадиган иш ҳақининг энг кам миқдори 501 минг 959 сўмдан 577 минг 172 сўмга оширилди. Бу жарималар, бошланғич тўловлар миқдорига таъсир ўтказадими ёки йўқ?

Фаррух ТУРҒУНБОЕВ.
Паркент тумани

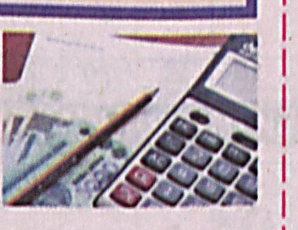

Жавоб: Йўқ. Меҳнатга ҳақ тўлаш ягона тариф сеткаси миқдорининг ўзгариши жарималар ва бошқа тўловлар суммасига таъсир қилмайди. Меҳнатга ҳақ тўлаш ягона тариф сеткаси ходимларга тўланадиган ойлик иш ҳақининг миқдорини белгилайди.

Солиқлар, мажбурий тўловлар, жарималар тўлаш учун асос эса Президент қарори билан белгиланадиган энг кам ойлик иш ҳақи суммаси орқали ҳисоблаб чиқарилади.

Савол: *Ривожланган давлатларда “Street law” деган тизим йўлга қўйилгани ва бу аҳолининг ҳуқуқий билимини оширишга хизмат қилиши ҳақида эшитгандим. Бизда ҳам мазкур тизимни татбиқ этиш кўзда тутилганми?*

Низомиддин ҲУСАНОВ.
Тошкент вилояти

Жавоб: Президентимизнинг “Жамиятда ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятни юксалтириш тизимини тубдан такомиллаштириш тўғрисида”ги Фармони билан Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш концепцияси тасдиқланди. Унда ёшларга ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг амалий механизмларини ўргатишга қаратилган “Street law” (Кўча ҳуқуқи — оддий ҳуқуқ) лойиҳасини кенг жорий қилиш бўйича бир қатор чора-тадбирларни амалга ошириш белгиланган.

Ҳозир ушбу тизимни татбиқ этиш бўйича зарур чоралар кўрилмоқда. Ўйлайманки, бу саъй-ҳаракатлар орқали аҳолининг қонунлардан хабардорлик даражасини оширишга эришамиз.

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОН, СИЗНИ ЯНА ҚАНДАЙ МАВЗУЛАР ҚИЗИҚТИРМОҚДА, ҚАЙСИ МАСАЛАЛАРГА ОЙДИНЛИК КИРИТМОҚЧИСИЗ? БИЗГА САВОЛ ЙЎЛЛАНГ, УНГА МУТАСАДДИЛАР, АЛБАТТА, ЖАВОБ БЕРИШАДИ.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2008 йил 15 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 156. 60 229 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулда босилди. Қоғоз бичими А–2. Баҳоси келишилган нархда.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-233-52-55;
Котибият 71-233-10-28; Эълонлар 71-232-11-15.

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.

МАНЗИЛИМИЗ:
100000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир — З. Ашурова.
Навбатчи — Ш. Ғаффоров.
Мусаҳҳих — С. Исломов.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: “Буюк Турон” кўчаси, 41. ЎзА якуни — 21.45 Топширилди — 23.35 2 3 4 5 6